

การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุน
ขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

นายแคนชัย พุกกะพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา การธนาคารและการเงิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

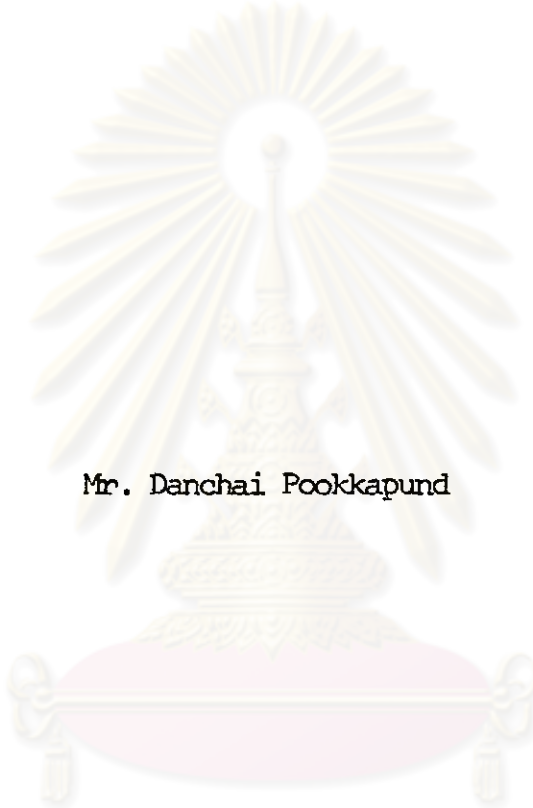
พ.ศ. 2523

000851

T15b0p508

๗

AN ANALYSIS OF THE RETURN ON INVESTMENT
IN THE EXPANSION OF COMMERCIAL BANK BRANCHES IN THAILAND

Mr. Danchai Pookkapund

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Commerce
Department of Banking and Finance

Graduate School
Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนขยายการเปิดสาขา
ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

ชื่อนิสิต

นายแดนชัย พุกกะพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร. สุชาติ สังข์เกษม
ผศ. ศิรินันท์ ธนิตยวงศ์

ภาควิชา

การธนาคารและการเงิน

ปีการศึกษา

๒๕๒๓

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในการเขียนวิทยานิพนธ์
เรื่อง การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ใน
ประเทศไทยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นประโยชน์แก่ธนาคารและ
ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการแข่งขันในการ
ขยายการเปิดสาขากันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้ให้สาขาของตนเป็นแหล่งระดมเงินออม
จากท้องถิ่น และเป็นที่มาแห่งรายได้ในการขยายเศรษฐกิจและการลงทุน ยิ่งธนาคารใด
สามารถที่จะกระจายสาขาออกไปได้มาก ย่อมจะมีอิทธิพลในการให้บริการแก่ลูกค้าและ
มีข้อได้เปรียบในการอำนวยความสะดวกทางการเงินมากกว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขา
เพียงไม่กี่สาขา

การขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์โดยทั่ว ๆ ไปนั้น มีระบบชั้น
ตอนและวิธีการดำเนินงาน ซึ่งควบคุมโดยกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ค่อนข้างยุ่งยากและสลับซับซ้อน และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นเตรียมการระยะแรก
ที่ค่อนข้างสูง โดยจะต้องมีหน่วยงานที่มีความชำนาญงานในด้านการสำรวจ การดำเนิน-
งานวิเคราะห์ภาวะการค้า เศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม รวมตลอด

ถึงสภาพแวดล้อมที่จะเกื้อกูลต่อสาขาแห่งใหม่ การคัดสรรใจทั้งสาขาในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ผิดพลาดไป ย่อมจะเป็นภาระอย่างใหญ่หลวงแก่ธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ โดยตรง ดังนั้นการที่จะขยายการเปิดสาขาเพิ่มขึ้นแต่ละสาขา จึงเป็นภาระแก่ธนาคารที่มีสาขาและเงินทุนน้อย เป็นอย่างยิ่งผิดกับธนาคารที่มีสาขาของตนอยู่เป็นจำนวนมากและมีเงินทุนดำเนินการสูง ประกอบกับการมีหน่วยงานค้ำชวยการการเปิดสาขาที่ชำนาญงานอยู่แล้ว อัตราการขยายการเปิดสาขาก็ย่อมได้รับการพิจารณาอนุญาต ให้เปิดดำเนินการสาขาได้ก็อยู่ในเกณฑ์สูงตามไป ด้วย ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการขยายการเปิดสาขาของตนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ขยายการเปิดสาขาออกไปสู่ชนบทมากขึ้น จึงได้ดำเนินการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ประกอบการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ภาควิชาการธนาคารและการเงิน โดยได้ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากหนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย วารสารของธนาคารพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทย การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของธนาคารและได้รับข้อมูลจากการสอบถามสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง ๑๖ สาขา ประกอบกับผู้เขียนได้ทำงานในส่วนพัฒนาการสาขา ฝ่ายกิจการสาขา และส่วนพัฒนาบุคคล ฝ่ายการพนักงาน กับธนาคารกสิกรไทย เป็นระยะเวลาติดต่อกันประมาณ ๑๔ ปี จึงได้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างดียิ่ง

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะเน้นศึกษาถึงผลตอบแทนที่ธนาคารพาณิชย์พึงจะได้รับจากการลงทุนขยายการเปิดสาขาเพิ่มขึ้น โดยคำนึงถึงสภาวะการของแต่ละท้องถิ่นที่มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันออกไป ต้นทุนของการปฏิบัติงานของธนาคารที่ได้เกิดขึ้นจริงของแต่ละสาขา ซึ่งเมื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักทางวิชาการแล้ว จะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ใช้เป็นแนวทางในการควบคุมต้นทุน วางแผน และวิเคราะห์การดำเนินงาน รวมทั้งการคัดสรรใจ ที่จะเปิดสาขาเพิ่มขึ้นในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานค้ำชวยสาขาของธนาคารมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์อันจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์นั้น เป็นธนาคารที่มีการดำเนินงานชั้นแนวหน้าของประเทศต่อไปในอนาคตอันใกล้.

Thesis Title   An Analysis of the Return on Investment
                                   In the Expansion of Commercial Bank -
                                   Branches in Thailand

Name   Mr. Danchai Pookkapund

Thesis Advisor   Dr. Sucharti Sungkasem

Thesis Co-advisor   Assistant Professor Sirinant Thanitayawong

Department   Banking and Finance

Academic Year   1980

ABSTRACT

The thesis on " An Analysis of the Return on Investment in the Expansion of Commercial Bank Branches in Thailand " is written with a view to benefiting the commercial banks and those interested in the commercial banks' activities. At present the commercial banks vie with each other for expanding as many new branches as possible. This so that their branches can become the source accelerating the concentration of regional savings and incomes by which an increase of credit and investment is possibly more efficient. The more branches are established, the more benefits in rendering services to their clients and running their banking business.

Generally speaking, the steps and procedures in the opening of more new commercial bank branches, controlled by the Ministry of Finance and the National Bank of Thailand, are rather difficult and

complicated. The expenditure in the initial stage is relatively high too. This is due to the fact that it needs a team of experts who deal with a research on and an analysis of the economic, trading and industrial factors promoting the new branches. A decision to establish a new branch if wrongly made will directly put a heavy burden upon the commercial banks' shoulders. Accordingly, the establishment of each new branch means an increase of a new load to the commercial banks whose capital and branches are small in number. This is not so in case of the commercial banks which have many more branches and are strengthened by a huge sum of capital. Besides, they make progress with the helps of the experts who are in charge of setting up new branches. An increase of the expansion of new branches is, as a result, considered highly possible. Most of the commercial banks are presently aware of the importance of setting up as many new branches as possible. In response to the Government's policy of promoting the commercial banks to increase their branches in every part of the country, I have undertaken this study and tried to collect all related data to complete this thesis which is part of my M.A. degree study in banking and in which most of the data are collected by extracting from the texts in the university's library, from periodicals of the commercial banks, from reports on economy by the Bank of Thailand, from interviewing the commercial banks' experts, and from the experience of the writer himself who has worked in this field for about fourteen years at the Thai Farmers Bank Ltd.

In this thesis, an emphasis is on the study of the return of investment in the expansion of the commercial bank branches, keeping in mind the various conditions in each region wherein the economic structure is quite different and also the true cost of the operation of each branch. When all of these facts are collected and then analysed scientifically, they will assist the commercial banks in making use of the analytic data as a guide in controlling the cost of investment, planning and analysing the procedures of operation, including making a decision to open a new branch. In addition, they will assist in administering their branches with more efficiency and higher standard of success. As a consequence the commercial banks in our country will yield more benefits to our society at large.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้รับความสนับสนุนและคำแนะนำจาก
เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารงานของธนาคารกสิกรไทยหลายท่าน และด้วยความกรุณาที่ให้
โอกาสแก่ผู้เขียนได้รับทุนของธนาคารไปศึกษา และฝึกงานกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศ
เยอรมันเป็นระยะเวลา 1 ปี ซึ่งจากการได้เดินทางไปศึกษาและฝึกงานกับธนาคารใน
ต่างประเทศนั้น ทำให้ผู้เขียนได้รับแนวความคิดในด้านต่าง ๆ ประกอบกับการที่ได้มี
โอกาสร่วมเดินทางติดตามเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของธนาคาร ไปตรวจเยี่ยมสาขาในส่วน -
ภูมิภาคกว่าห้าสิบสาขา ได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงได้นำความ
รู้เหล่านี้มาเรียบเรียงเขียนวิทยานิพนธ์ และเพื่อนพนักงานอีกหลายฝ่ายงานก็ได้ให้ความ
ช่วยเหลือในคำแนะเพิ่มเติม และช่วยคำนวณตัวเลขต่าง ๆ อย่างคิยั้ง ซึ่งผู้เขียนขอ
ขอบพระคุณในความกรุณาของท่านทั้งหลายไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกเหนือจากนี้แล้ว ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านผู้จัดการสาขาธนาคาร
พาณิชย์ไทยทั้ง 16 ธนาคาร รวม 400 สาขา ที่ได้กรุณาตอบข้อมูลที่ได้นำไปสอบถามถึง
สาขาของท่าน ข้อมูลดังกล่าวนี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานวิเคราะห์ โดย
มีอาจารย์ ดร. สุชาติ สังขเกษม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ ธนิตยวงศ์ เป็น
ผู้ให้ความช่วยเหลือแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งผู้เขียนขอ
ขอบพระคุณในความกรุณาของท่านทั้งหลายเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

แคนชัย พุกกะพันธ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก.	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค.	
กิตติกรรมประกาศ	จ.	
รายการตารางประกอบ	ฉ.	
รายการภาพประกอบ	ญ.	
		
บทที่ ๑	บทนำ.....	๑
	๑.๑ วัตถุประสงค์ของการศึกษาและค้นคว้า.....	๒
	๑.๒ ขอบเขตของการศึกษาและค้นคว้า.....	๓
	๑.๓ วิธีการดำเนินการศึกษาและค้นคว้า	๔
	๑.๔ คำจำกัดความ	๔
	๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาและค้นคว้า...	๖
บทที่ ๒	วิวัฒนาการของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	๗
	๒.๑ ความเป็นมาของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	๗
	๒.๒ ลักษณะและระบบของการดำเนินงานธนาคารพาณิชย์ใน ประเทศไทย	๑๖
	๒.๓ ความสำคัญ และหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ในระบบ เศรษฐกิจ.....	๔๑

บทที่ ๓.	พระราชบัญญัติและระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงาน	
	ของธนาคารพาณิชย์.....	๕๘
	๓.๑ การจัดตั้งธนาคารพาณิชย์และการอนุญาตเปิดสาขา	
	ของธนาคารพาณิชย์.....	๖๑
	๓.๒ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์ขยาย	
	การเปิดสาขา.....	๗๑ /
	๓.๓ คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่บริหารของสาขาธนาคารพาณิชย์.....	๘๑
บทที่ ๔.	ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์ตัดสินใจขยายสาขา.....	๘๕
	๔.๑ สาขาแห่งใหม่เป็นแหล่งระดมเงินทุนของธนาคาร.....	๘๖
	๔.๒ กระจายความเจริญก้าวหน้าจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น.....	๘๘
	๔.๓ ขยายการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ให้กว้างขวาง	
	และรวดเร็วยิ่งขึ้น.....	๙๔
	๔.๔ กระจายความเสี่ยงในการดำเนินงานไปยังสาขา	
	ในระบบศูนย์กำไร.....	๙๕ /
บทที่ ๕.	การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในการขยายการเปิดสาขา.....	๙๘
	๕.๑ การสำรวจหาข้อมูลขั้นต้นและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๐๐
	๕.๒ การจัดทำรายงาน และสาระสำคัญในการเขียนรายงาน...	๑๐๑
	๕.๓ การเตรียมการเมื่อได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการ	
	สำนักงานสาขา.....	๑๐๔

บทที่ ๖.	การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนขยายการเปิดสาขา.....	๑๑๓
	๖.๑ ต้นทุนของธนาคารพาณิชย์.....	๑๑๔
	๖.๒ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์.....	๑๒๘
	๖.๓ รายได้ของธนาคารพาณิชย์.....	๑๓๑
	๖.๔ การดำเนินงานวิเคราะห์ผลตอบแทนของการขยาย การเปิดสาขา.....	๑๓๔
	๖.๕ ปัญหาและอุปสรรคในการขยายการเปิดสาขา.....	๑๖๓

บทที่ ๗.

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๗.๑ สรุปการวิจัย.....	๑๓๐
๗.๒ ข้อเสนอแนะ.....	๑๓๔

บรรณานุกรม..... ๑๘๒

ภาคผนวก..... ๑๘๔

ประวัติ

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	๑๔
๒	ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ	๑๕
๓	ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในเขต กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด	๔๐
๔	เงินฝากและเงินให้กู้ยืมในต่างจังหวัด	๔๓
๕	การเปลี่ยนแปลงที่มาและใช้เงินที่สำคัญของ ธนาคารพาณิชย์	๑๔๐
๖	เงินให้กู้เบิกเกินบัญชี ช้อลค และเงินลงทุน ของธนาคารพาณิชย์	๑๔๐ ก.
๗	สินทรัพย์และหนี้สินที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์	๑๔๐ ข.

